

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 13.11.2018 w

Zespół Prawa Administracyjnego
i Gospodarczego

V.510.75.2018.JF

Kancelaria Adwokacka
dr Jacek Czabański
wpłynęło dnia

15. 11. 2018

L.Dz. 2155

Pan
adw. dr Jacek Czabański
Kancelaria Adwokacka
ul. Wierzbowa 9/11
00-094 Warszawa
Pełnomocnik:

Szanowny Panie Mecenasie,

W odpowiedzi na Pana wniosek w sprawie wniesienia przez Rzecznika Praw Obywatelskich skargi nadzwyczajnej od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi (sygn. akt I C 850/16), działając z upoważnienia Rzecznika, na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2017 r. poz. 958, z późn. zm.), uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 89 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, z późn. zm.; dalej: u.s.n.), skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojskowego kończącego postępowanie w sprawie. W okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, skarga nadzwyczajna może być wniesiona od prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie w sprawach, które uprawomocniły się po dniu 17 października 1997 r. (art. 115 § 1 u.s.n.). Podstawę do wniesienia skargi nadzwyczajnej mogą stanowić zarzuty, że po pierwsze, orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji; po drugie, że orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie; po trzecie, zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Zaistnienie którejkolwiek z tych podstaw uzasadnia wniesienie skargi nadzwyczajnej w połączeniu z równoczesnym wskazaniem, że skorzystanie z tego środka zaskarżenia jest konieczne dla zapewnienia praworządności i sprawiedliwości społecznej (art. 89 § 1 pkt 1-3 u.s.n.).

Jak wynika z powyższego, szczegółową podstawę skargi nadzwyczajnej może stanowić „rażące” naruszenia prawa (art. 89 § 1 pkt 2 u.s.n.), a także „oczywista” sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 89 § 1 pkt 3 u.s.n.). Obie te formy naruszenia prawa (rażące i oczywiste) mają charakter kwalifikowany. Nie każde więc naruszenie prawa może być utożsamione z naruszeniem rażącym lub oczywistym. Naruszenie prawa o charakterze rażącym ma miejsce wówczas, gdy treść orzeczenia pozostaje w wyraźnej i oczywistej sprzeczności z treścią przepisów prawa i charakter tego naruszenia powoduje, że rozstrzygnięcie nie może być zaakceptowane jako akt wydany przez organ demokratycznego państwa prawnego. Stąd też stwierdzone w ramach skargi nadzwyczajnej naruszenie prawa musi mieć większą wagę niż stabilność prawomocnego orzeczenia sądowego, która jest wartością konstytucyjną.

Przesłanka oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oznacza natomiast, że sprzeczność ta musi być ewidentna, niewątpliwa i dająca się stwierdzić bez głębszej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., sygn. akt V CSK 502/07, niepubl.; z dnia 5 października 2007 r., sygn. akt III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt III CSK 192/16, Lex nr 2139246).

W odniesieniu do wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 września 2016 r., sygn. akt I C 850/16, w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, nie można postawić żadnego z wymienionych wyżej zarzutów.

Z akt sprawy wynika bowiem, że mBank S.A. wniósł pozew o zapłatę z uwagi na brak spłaty należności przez Pozwanych z tytułu zawartej umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego do waluty obcej. W wyniku tych działań banku Sąd Okręgowy w Łodzi wydał w dniu 7 kwietnia 2016 r. nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt I Nc 162/16), który został doręczony Pozwanym w dniu 14 kwietnia 2016 r. (dowód: potwierdzenie odbioru).

Pozwani skorzystali z prawa wniesienia sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty i przedstawili zarzuty wobec banku. W sprzeciwie Pozwani, jak wynika z akt sprawy, wnosili o jego uchylenie z uwagi na fakt, że nastąpiła częściowa spłata kredytu w kwocie 150 000 zł i z tych powodów wypowiedzenie umowy było przedwczesne oraz nakazanie Powodowi sporządzenie aneksu do umowy kredytowej w związku z częściową spłatą roszczenia. Sprzeciw został wniesiony w terminie i Sąd Okręgowy w Łodzi wyznaczył termin rozprawy na dzień 1 września 2016 r., o czym Pozwani zostali pouczeni zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (doręczenie zastępcze). Wyrok został ogłoszony przez ten Sąd w dniu 12 września 2016 r. (sygn. akt I C 850/16), a żadna ze stron postępowania nie wniosła o sporządzenie uzasadnienia.

W tej sytuacji, odnosząc się do argumentów uzasadniających wniesienie skargi nadzwyczajnej od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 września 2016 r., w ocenie Rzecznika, nie stanowi rażącego naruszenia prawa zastosowanie przez sąd procedury tzw. doręczenia zastępczego. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2017 r. (sygn. akt III CZP 105/16), doręczenie w sposób przewidziany w art. 139 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm., zwanej dalej k.p.c.), może być uznane za dokonane wtedy, gdy przesyłka sądowa została wysłana pod aktualnym adresem oraz imieniem i nazwiskiem odbiorcy, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Pamiętać bowiem należy, że domniemanie doręczenia może być przez stronę obalone. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 lutego 2005 r., (sygn. akt IV CZ 216/04), przekonanie sądu o prawidłowości doręczenia przez awizo nie wyłącza możliwości dowodzenia, że pismo nie doszło do adresata. Temu celowi służy instytucja przywrócenia terminu, z której Pozwani skorzystali, jednakże z uchybieniem terminu (postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 18 maja 2017 r., sygn. akt I C 850/16). W ocenie Sądu, Pozwani nie uprawdopodobnili braku winy nieodebrania wezwania na rozprawę w dniu 1 września 2016 r., wysłanego na prawidłowy adres, wskazany przez nich w korespondencji kierowanej do Sądu. Stanowisko takie zajął również Sąd Apelacyjny w Łodzi, który postanowieniem z dnia 28 września 2017 r. (sygn. akt I Acz 1478/17) oddalił zażalenie Pozwanych na wyżej powołane postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi.

Podobnie nie ma podstaw do stawiania zarzutu rażącego naruszenia prawa z uwagi na istnienie w umowie kredytowej zawartej przez Pozwanych klauzul niedozwolonych, co w istotny sposób mogło wpłynąć na wysokość roszczenia dochodzonego przez bank. Zarzut taki jednak nie został podniesiony przez Pozwanych w sprzeciwie, a zatem kwestia ta nie była (i nie mogła być) przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd. W tym miejscu podkreślić należy, że to właśnie wniesienie sprzeciwu, zgodnie z art. 503 § 1 k.p.c., jest momentem wdania się w spór i daje Pozwanemu możliwość przedstawienia okoliczności i dowodów na potwierdzenie podnoszonych przez niego zarzutów. Z chwilą złożenia sprzeciwu od nakazu zapłaty znane jest stanowisko Pozwanego, w jakim zakresie kwestionowane jest przez niego roszczenie Powoda. Wynika to ze specyfiki postępowania upominawczego polegającej na tym, że weryfikacja roszczenia pieniężnego przeprowadzana jest bez postępowania dowodowego. To właśnie na etapie sprzeciwu pozwany ma możliwość odnieść się do argumentów Powoda i przedstawić swoje dowody np. na to, że roszczenie zostało przez bank błędnie wskazane z uwagi na istnienie w umowie klauzul niedozwolonych. Skoro Pozwani z tego prawa nie skorzystali, nie można też zarzucić kwestionowanemu wyrokowi rażącego naruszenia prawa.

Reasumując, Rzecznik Praw Obywatelskich nie dostrzega by w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia wolności praw człowieka i obywatela, gdyż Pozwani zostali prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy. Poza tym Pozwani nie podnieśli w sprzeciwie zarzutu stosowania przez Powoda klauzul niedozwolonych, co oznacza, że sprawa w tym aspekcie nie mogłaby zostać rozpoznana przez Sąd.

Wobec powyższego, z przykrością informuję, iż w przedstawionej sprawie, Rzecznik nie stwierdził podstaw do wniesienia skargi nadzwyczajnej od orzeczenia Sądu Okręgowego w Łodzi (sygn. akt I C 850/16). Kończąc pragnę podziękować za okazane Rzecznikowi zaufanie i wyrazić nadzieję, że przekazane wyjaśnienia zostaną przyjęte ze zrozumieniem.

Załącznik 3 klauzule informacyjne

Do wiadomości:

Z poważaniem

Dyrektor Zespołu
Praw Administracyjnego i Gospodarczego

P. Mierzejewski
Piotr Mierzejewski